

Innst. 342 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:127 S (2016–2017)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Anders Tyvand, Olaug V. Bollestad og Geir Jørgen Bekkevold om tiltak for å bekjempe voldtekt

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Anders Tyvand, Olaug V. Bollestad og Geir Jørgen Bekkevold fremmet 26. april 2017 følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge frem en ny handlingsplan mot voldtekt.
2. Stortinget ber regjeringen om å sette ned et nytt voldtektsutvalg.
3. Stortinget ber regjeringen komme med tiltak som konkret sikrer en mer helhetlig oppfølging av voldtekts ofre i møte med offentlige myndigheter, rettsapparatet, politiet og helsevesenet.
4. Stortinget ber regjeringen sikre voldtekts ofre over hele landet tilgang til voldtektsmottak, samt sikre full finansiering av voldtektsmottakene.
5. Stortinget ber regjeringen iverksette flere tiltak som sikrer kompetanseheving hos politiet og rettsapparatet når det gjelder saker om voldtekt og overgrep.
6. Stortinget ber regjeringen komme med en vurdering av hvorvidt det vil være hensiktsmessig med mer omfattende opplæring av lekdommere når det gjelder saker om voldtekt.
7. Stortinget ber regjeringen sikre tilstrekkelige ressurser og finansielle rammer for å sikre kvalite-

ten på de rettsmedisinske prosedyrene og de medisinske rapportene fra voldtektsmottakene.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ferhat Güven, Kari Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lene Vågslid, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Hårek Elvenes, Peter Christian Frølich og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ulf Leirstein, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til Dokument 8:127 S (2016–2017) fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Anders Tyvand, Olaug V. Bollestad og Geir Jørgen Bekkevold. Komiteen viser til at forslagsstillerne gjennom representantforslaget foreslår tiltak for å bekjempe voldtekt, og at justis- og beredskapsministeren har uttalt seg om forslagene i brev av 10. mai 2017 til justiskomiteen.

Komiteen deler forslagsstillernes intensjon bak forslaget om å styrke arbeidet mot voldtekt, og vil understreke at dette gjelder alvorlig kriminalitet som krenker enkeltmennesker på det groveste. Forslagsstillerne peker på at voldtekt påfører den enkelte lidelse, i tillegg til at en voldtektskultur fører til frykt og utrygghet i befolkningen generelt. Komiteen merker seg at forslagsstillerne viser til at én av ti kvinner har blitt voldtatt, og at halvparten av voldtektene skjer mens offeret er under 18 år. Komiteen deler forslagsstillernes oppfatning av at voldtekt er et alvorlig samfunnsproblem, og at det for å bekjempe voldtekt er viktig med god forebygging, solide hjelpetiltak etter voldtekt og grundig etterforskning og behandling i rettsapparatet.

Komiteen registrerer at representantforslaget inneholder forslag som innebærer å oppnevne et nytt voldtektsutvalg, bedring av voldtektsmottak og oppfølging av voldtekts ofre, kompetanseheving hos politiet og opplæring av lekdommere når det gjelder saker om voldtekt. Komiteen viser til at det også blir foreslått å utarbeide en ny handlingsplan mot voldtekt, og at forslagsstillerne understreker at tidligere erfaringer fra tilsvarende handlingsplaner har vært positive.

Komiteen viser til at det samtidig er fremmet forslag som tar for seg flere av de samme problemstillingene i Dokument 8:127 S (2016–2017), jf. Dokument 8:110 S (2016–2017). Komiteen mener at det er naturlig å se disse to forslagene i sammenheng, og viser for øvrig til merknadene i nevnte forslag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at kampen mot voldtekt og overgrep mot barn har vært et område regjeringen og samarbeidspartiene har prioritert spesielt høyt. Bevilgningene til Statens barnehus er doblet siden 2013, og samarbeidspartiene har hatt fokus på både kvalitet og kapasitet ved barnehusene. Flertallet viser til viktigheten av å møte overgrepssatte barn på deres premisser. Det er viktig å bidra til trygghet rundt avhøret av barn. En trygg og pedagogisk avhørssituasjon medfører at barnet potensielt kan gi mer informasjon i avhøret, og dermed sørge for at hjelpeapparatet får et bedre grunnlag for god oppfølging. Gode og trygge avhør er også viktig for å sørge for at flere overgripere blir dømt. Flertallet er kjent med at det finnes gode eksempler på bruk av Barneorientert Familieterapi (BOF) i både Sverige og Norge. I Norge er BOF først og fremst brukt av barnevernet, både for å fastsette fakta i en sak, men også fordi metoden, der figurer og modeller benyttes for å få barnet til å forklare komplekse problemstillinger på egne premisser, ofte gjør at barnet kan oppleve situasjonen som mindre skremmende. Flertallet ønsker at Statens barnehus kontinuerlig skal vurdere hvilke metoder som er mest hensiktsmessige å benytte seg av i en avhørssituasjon, og oppfordrer i denne sammenheng barnehusene til også å vurdere BOF som metode.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener dette er et godt og viktig forslag fra Kristelig Folkeparti og viser til at enkelte av forslagene sammenfaller med Arbeiderpartiets medlemmers forslag i Dokument 8:110 S (2016–2017). Disse medlemmer vil vise til egne merknader i Dokument 8:110 S (2016–2017) når det gjelder forslag om handlingsplan, overgrepsmottak og behov for kompetanseheving om voldtekt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet støtter kritikken av regjeringen når det gjelder at det ikke er laget en ny handlingsplan mot voldtekt siden den forrige gikk ut i 2014.

Disse medlemmer støtter forslaget om å sette ned et nytt voldtektsutvalg. Samtidig mener disse medlemmer at det er viktig og nødvendig at det arbeides med gjennomføring av nødvendige tiltak samtidig som et eventuelt utvalg jobber. Disse medlemmer mener det ikke trengs et utvalg for å få til å prioritere voldtektssaker og etterforskning, eller for å etablere en ny handlingsplan mot voldtekt. Her trengs det politisk gjennomføringsevne og tydelig prioritering.

Komiteen understreker at voldtekt er et svært alvorlig samfunnsproblem, og at tiltak som iverksettes, må evalueres og vurderes nøye. Det er helt sentralt at tiltakene må ivareta den utsatte på en best mulig måte, både i helsetjenesten, politiet og rettsapparatet. Nye tiltak må derfor vurderes for å sikre en mer helhetlig oppfølging av voldtekts ofre. Komiteen viser til at den siste handlingsplanen mot voldtekt gikk ut i 2014. Det er derfor etter komiteens mening avgjørende at en ny handlingsplan kommer på plass raskt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at det er ni år siden det forrige Voldtektsutvalget avleverte sin rapport. Siden den gang har det skjedd mye, blant annet endring av straffnivået, etablering av nye politidistrikt og ikke minst endring i omfanget og bruken av sosiale medier. Det foreligger derfor mange gode grunner for at et nytt utvalg bør nedsettes.

Komiteen viser til at Riksadvokaten nylig la frem de nasjonale resultatene fra statsadvokatens kvalitetsundersøkelse om politidistriktenes behandling av straffesaker knyttet til voldtekt og vold i nære relasjoner. Med utgangspunkt i funnene fra kvalitetsundersøkelsene påpekte Riksadvokaten at kvaliteten på etterforskning av voldtekt er for dårlig og må heves. Komiteen viser til at kunnskap i politiet vil være et viktig tiltak, og mener at det bør iverksettes kompetansehevende tiltak i politiet og domstolene vedrørende voldtekt. Blant annet bør det vurderes hvorvidt opplæring av meddommere vedrørende denne alvorlige kriminaliteten må styrkes.

Komiteen viser til at det foreligger store kvalitetsmessige forskjeller på de ulike voldtektsmottakene i landet knyttet til hvilken oppfølging voldtekts ofre får. Det er etter komiteens mening uholdbart. Det må derfor etter komiteens mening

sikres tilgang til voldtektsmottak i hele landet, samt at det bør sikres full finansiering av mottakene.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet viser til at det i tillegg må sikres tilstrekkelige ressurser og finansielle rammer for å sikre kvaliteten på rettsmedisinske prosedyrer og de medisinske rapportene fra voldtektsmottakene.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en ny handlingsplan mot voldtekt.»

«Stortinget ber regjeringen komme med tiltak som konkret sikrer en mer helhetlig oppfølging av voldtekts ofre i møte med offentlige myndigheter, rettsapparatet, politiet og helsevesenet.»

«Stortinget ber regjeringen sikre voldtekts ofre over hele landet tilgang til voldtektsmottak, samt sikre full finansiering av voldtektsmottakene.»

«Stortinget ber regjeringen iverksette flere tiltak som sikrer kompetanseheving hos politiet og rettsapparatet når det gjelder saker om voldtekt og overgrep.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme med en vurdering av hvorvidt det vil være hensiktsmessig med mer omfattende opplæring av lekdommere når det gjelder saker om voldtekt.»

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre tilstrekkelige ressurser og finansielle rammer for å sikre kvaliteten på de rettsmedisinske prosedyrene og de medisinske rapportene fra voldtektsmottakene.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at representantene Knut Arild Ha-reide, Kjell Ingolf Ropstad og Hans Fredrik Grøvan fra Kristelig Folkeparti har fremmet forslag om utvidet lagringsplikt av IP-adresser for å beskytte barn mot overgrep, jf. Dokument 8:126 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å sette ned et nytt voldtektsutvalg.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen om å sette ned et nytt voldtektsutvalg.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sikre tilstrekkelige ressurser og finansielle rammer for å sikre kvaliteten på de rettsmedisinske prosedyrene og de medisinske rapportene fra voldtektsmottakene.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen komme med en vurdering av hvorvidt det vil være hensiktsmessig med mer omfattende opplæring av lekdommere når det gjelder saker om voldtekt.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I, II, III og IV fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen legge frem en ny handlingsplan mot voldtekt.

II

Stortinget ber regjeringen komme med tiltak som konkret sikrer en mer helhetlig oppfølging av voldtekts ofre i møte med offentlige myndigheter, rettsapparatet, politiet og helsevesenet.

III

Stortinget ber regjeringen sikre voldtekts ofre over hele landet tilgang til voldtektsmottak, samt sikre full finansiering av voldtektsmottakene.

IV

Stortinget ber regjeringen iverksette flere tiltak som sikrer kompetanseheving hos politiet og rettsapparatet når det gjelder saker om voldtekt og overgrep.

V

Dokument 8:127 S (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Anders Tyvand, Olaug V. Bollestad og Geir Jørgen Bekkevold om tiltak for å bekjempe voldtekt – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 6. juni 2017

Hadia Tajik

leder

Jenny Klinge

ordfører